

MWM²
experts in luisteren

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Evaluatie van de 2015 maatregel t.a.v. deelname ONA & KNM

*Rapportage van het kwalitatieve onderzoek onder
inburgeraars en professionals naar hun visie op de
onderdelen ONA & KNM van het inburgeringsexamen*

Auteurs MWM2

Ikrame Azaaj, MSc | Marjolein Eigenfeld, MSc

Inhoudsopgave

H1 Achtergrond & doelstellingen	Pagina	3
H2 Methode en opzet	Pagina	6
H3 Conclusies	Pagina	10
H4 Resultaten	Pagina	14
• H4.1 Context	Pagina	16
• H4.2 KNM	Pagina	19
• H4.3 ONA	Pagina	28
H5 Bijlage	Pagina	47

A man in a blue checkered shirt is sitting at a desk, writing in a notebook with a pen. A laptop is open to his left, displaying a bar chart. The background is a bright, blurred office setting with a window and a plant. A semi-transparent blue box is overlaid on the left side of the image, containing text.

H1 ACHTERGROND

Wens om het effect van de 2015 maatregel t.a.v. deelname ONA & KNM te monitoren

In opdracht van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), in naam van Tineke Springer, heeft MWM2 een kwalitatief evaluatie-onderzoek uitgevoerd naar de in 2015 ingevoerde examenonderdelen ONA en KNM.

Aanleiding onderzoek

Sinds 1 januari 2015 is het voor inburgeringsplichtigen die het staatsexamen Nederlands als tweede taal (hierna: Nt2) op B1- of B2-niveau afleggen, verplicht om ook twee andere examens af te leggen. Namelijk, Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt (hierna: ONA) en Kennis van de Nederlandse Maatschappij (hierna: KNM). De gedachte hierachter was dat kennis van de Nederlandse taal alléén niet voldoende is om deel te nemen aan de Nederlandse samenleving. En omdat de doelgroep voor het staatsexamen in 2013 is gewijzigd.

De effecten van deze maatregel zouden gemonitord worden. Onder andere door te achterhalen of inburgeraars op B1- of B2-taalniveau zelf toegevoegde waarde zien in het afleggen van ONA & KNM (en daarmee of het een effect heeft op hun verdere inburgering in Nederland). Tot nu toe waren hiervoor echter te weinig inburgeringsplichtigen die geslaagd zijn voor zowel het Nt2-examen op dit niveau, als voor ONA en KNM om te kunnen bevragen voor een onderzoek. In 2019 is dit aantal wél voldoende hoog.

Daarnaast is er behoefte aan zicht op de ervaringen van professionals: enerzijds studiebegeleiders die inburgeraars begeleiden bij ONA en KNM. En anderzijds ONA-examinatoren die breder zicht hebben op de inburgering en mogelijk met minder gemotiveerde inburgeringsplichtigen te maken hebben. In hoeverre denken zij - vanuit hun eigen ervaringen - dat de 'eindtermen' (leerdoelen) van ONA & KNM behaald worden en zinvol zijn, mede in het licht van de toekomst?

H1 | Doelstellingen

Focus van het onderzoek

1. De ervaringen van **inburgeraars** op B1- of B2 taalniveau hebben de primaire focus in dit onderzoek. Zien zij de toegevoegde waarde van ONA & KNM? Zijn er onderdelen die toegevoegd moeten worden of achterwege gelaten kunnen worden om deelname aan de maatschappij en een eventuele vervolgopleiding zo soepel mogelijk te laten verlopen?
2. De secundaire focus in het onderzoek ligt op **professionals** (studiebegeleiders ONA en KNM en ONA-examinatoren). Wat vinden zij van de leerdoelen van ONA & KNM? Hebben professionals het gevoel dat inburgeraars deze doelen behaald hebben? En vinden professionals dat ONA & KNM men goed voorbereid op hun inburgering in Nederland? Zijn er onderdelen die toegevoegd moeten worden of achterwege gelaten kunnen worden?

De doelstellingen en vragen voor dit onderzoek zijn hiernaast afgebeeld.

Organisatie-doelstelling

- De maatregel van verplichte deelname aan ONA & KNM uit 2015 monitoren.
- Adviseren over de optimalisatie van de inhoud van de onderdelen ONA & KNM.

Onderzoek-doelstelling

- Inzicht krijgen in de ervaringen die inburgeraars hebben met ONA & KNM (primaire focus).
- Inzicht krijgen in hoe professionals aankijken tegen ONA & KNM (secundaire focus).

Onderzoeksvragen

Inburgeraars

- Hoe ervaren zij ONA & KNM? Welke onderdelen vinden zij relevant voor hun inburgering in brede zin in Nederland (examen, zoeken naar een baan, participatie aan de maatschappij, vervolgopleiding)?
- Welke toegevoegde waarde zien zij van ONA & KNM, gezien de lesstof van het Nt2-examen?
- Hoe ervaren zij het niveau van de lessen van de ONA-cursus?

Professionals: studiebegeleiders ONA en KNM & ONA-examinatoren

- Hoe kijken zij aan tegen (de leerdoelen van) ONA & KNM?
- In hoeverre denken studiebegeleiders dat deze behaald worden door inburgeraars die een MBO- of HBO opleiding gaan volgen?
- In hoeverre denken professionals dat de leerdoelen van ONA (& KNM) zinvol zijn voor de inburgering in Nederland?

A top-down view of a desk with a laptop, an open notebook, a yellow pencil, a pair of glasses, and a small potted plant. A semi-transparent blue rectangle is overlaid on the notebook, containing text.

H2 METHODE EN OPZET

Perspectief van inburgeraars en professionals in kaart

Kwalitatief onderzoek voor inzicht in thema's die spelen rondom de 2015 maatregel

Het onderzoek is kwalitatief uitgevoerd onder n=29 inburgeraars en n=18 professionals. Er is gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksofzet om inzicht te krijgen in behoeften, motivaties, percepties, emoties en gedragingen die de houding van deelnemers beïnvloeden. Voordeel van een kwalitatieve aanpak is dat diepgaande informatie verzameld kan worden. Kwalitatieve inzichten zijn richtinggevend, om vast te kunnen stellen of de inzichten voor de bredere groep gelden is kwantitatief vervolgonderzoek noodzakelijk.

- Voor de doelgroep inburgeraars is gekozen voor kwalitatief onderzoek in de vorm van focusgroepen van elk 2 uur. Voor deze verkennende fase zijn focusgroepen zeer geschikt om een volledig beeld te krijgen van thema's die spelen rondom de evaluatie van de 2015 maatregel. In een groepssetting kunnen respondenten elkaar tijdens het gesprek aanvullen, vragen stellen over hun ervaringen en samen nadenken over eventuele verbeteringen.
- Voor de doelgroep professionals is gekozen voor telefonische interviews van 45 minuten. Kwalitatief onderzoek in deze vorm is voor deze doelgroep een laagdrempelige manier om deel te nemen aan het onderzoek. Men kan 'tussen de bedrijven door' deelnemen aan het onderzoek. Omdat het onderzoek niet op één locatie wordt georganiseerd, kunnen professionals uit alle delen van het land worden betrokken.

Kwantitatieve validatie

Optioneel kan het onderzoek worden vervolgd met een kwantitatieve validatie. Deze validatie is op het moment van schrijven echter niet uitgevoerd. In overleg met DUO wordt besloten of validatie nodig en/of gewenst is. Dit is onder andere afhankelijk van het aantal inburgeringsplichtigen die zijn geslaagd voor zowel het Nt2-examen op dit niveau, als voor ONA & KNM om te kunnen bevragen voor een onderzoek.

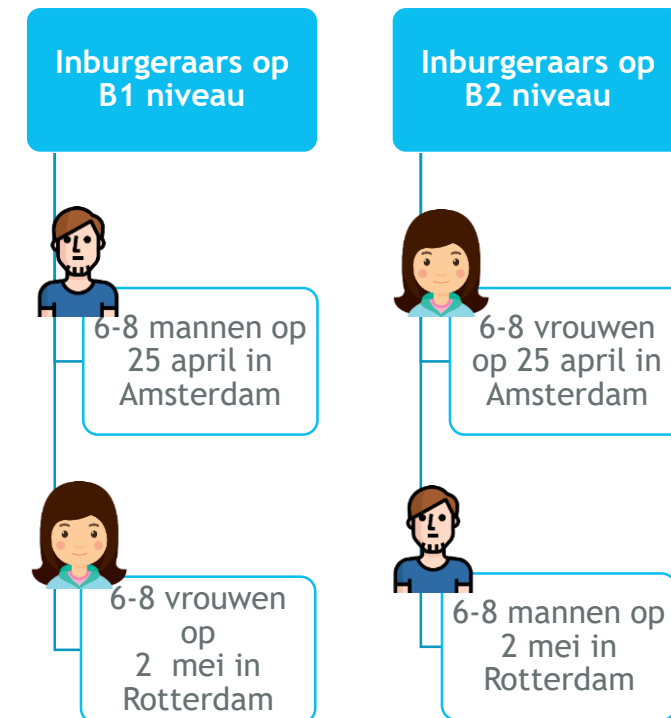
H2 | Methode en opzet

Inburgeraars

Het onderzoek is kwalitatief uitgevoerd onder n=29 inburgeraars.

- **Doelgroep:** Asielmigranten en/of gezinsmigranten die zijn geslaagd voor het inburgeringsexamen (Nt2, ONA en KNM). Allen spreken Nederlands op B1- of B2-niveau.
- **Methode:** 4 focusgroepen van elk 2 uur met n=6-8 deelnemers die zijn verdeeld naar taalniveau (B1- vs. B2 taalniveau) en geslacht (mannen en vrouwen). Hiernaast is dit visueel weergegeven.
- **Werving:** DUO heeft een bestand beschikbaar gesteld voor de werving van deze doelgroep. MWM2 heeft op basis van dit bestand de onderzoekslocaties bepaald (o.a. gebaseerd op de woonplaats van de inburgeraars en de bereikbaarheid van de onderzoekslocaties). Per e-mail zijn de inburgeraars die op redelijke reisafstand van de onderzoekslocaties wonen (maximaal 1 uur) door DUO benaderd per e-mail met daarin de aankondiging van het onderzoek. De doelgroep werd met deze e-mail ook de mogelijkheid geboden zich aan of af te melden voor het onderzoek. MWM2 heeft hen daarna telefonisch benaderd met een definitieve uitnodiging.
- **Spreiding:** Binnen elke focusgroep is, voor zover mogelijk, spreiding aangebracht naar herkomstland, leeftijd en naar type migrant (n=3-4 gezinsmigranten en 3-4 asielmigranten). Geanonimiseerde deelnemerslijsten zijn opgenomen in de bijlage.
- **Data, tijden & locatie:** De focusgroepen hebben plaatsgevonden op 25 april 2019 in de onderzoeksstudio's van MWM2 in Amsterdam (vrouwen op taalniveau B2 en mannen op taalniveau B1) en op 2 mei 2019 op een externe onderzoekslocatie in Rotterdam (vrouwen op taalniveau B1 en mannen op taalniveau B2). De groepen hebben op beide dagen plaatsgevonden van 16:00-18:00 uur en 18:30-20:30 uur.
- **Checklist.** De gesprekken zijn in het Nederlands gevoerd aan de hand van een semi-gestructureerde gespreksrichtlijn. Deze is opgesteld in samenspraak met contactpersonen vanuit DUO en het ministerie van SZW.

Opzet: focusgroepen met inburgeraars

H2 | Methode en opzet

Professionals

Daarnaast is het onderzoek uitgevoerd onder n=18 professionals.

- **Doelgroep:** Studiebegeleiders en docenten ONA (n=7), studiebegeleiders en docenten KNM (n=3) en ONA-examinatoren (n=8).
- **Methode:** 18 telefonische interviews van 45 minuten.
- **Werving:** DUO heeft een bestand beschikbaar gesteld voor de werving van deze doelgroep. MWM2 heeft de deelnemers daarna telefonisch benaderd voor de definitieve uitnodiging.
- **Data, tijden & locatie:** De interviews hebben plaatsgevonden tussen 9 april 2019 en 23 april 2019 op een tijdstip dat de professional het beste uitkwam.
- **Gespreksonderwerpen:** De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van een gespreksrichtlijn. Deze is opgesteld in samenspraak met contactpersonen vanuit DUO en het ministerie van SZW.

A vintage typewriter is the central focus, with a person's hands typing on the keyboard. The typewriter is black with a white carriage and a roll of paper. In the background, there is a white cup of tea on a saucer, a pair of green scissors, and a small golden pineapple. A semi-transparent blue banner is overlaid on the left side of the image.

H3 CONCLUSIES

Conclusie 1/3

Context: profiel van de inburgeraars in dit onderzoek

Inburgeraars in dit onderzoek vormen een ambitieuze groep die graag aan de slag wil in Nederland. Zij verwachten na het inburgeringsexamen op gelijk niveau als het herkomstland te kunnen functioneren. Ze zijn niet voorbereid (of ingesteld) op mogelijke statusval.

Er bestaan veel overeenkomsten qua cognitieve skills en werkervaring tussen inburgeraars, ondanks de verschillen in aanleiding om naar Nederland te komen (asiel, gezinshereniging). De kijk van professionals op ONA en KNM is erg in lijn met dat van de inburgeraars.

- Deze groep inburgeraars beschikt over een hoog cognitief leervermogen. Het basisniveau ligt hoog door het opleidingsniveau en het werkniveau in het land van herkomst.
- Daarnaast is deze groep zelfredzaam, ambitieus en gemotiveerd. Proactief zoekt men naar informatie om zo goed en snel mogelijk in te burgeren in Nederland.
- Verschillen tussen inburgeraars bestaan in taalbeheersing. Dit hangt vaak samen met het wel of niet beschikken van een Nederlands sprekend netwerk. Betere taalbeheersing en netwerkbeschikbaarheid (vaker bij gezinsmigranten) vergemakkelijken inburgering.
- De kijk van professionals op ONA en KNM is erg in lijn met het perspectief van deze groep inburgeraars.

Initiatieven voor goede inburgering worden sterk gewaardeerd. Deze groep heeft hoge verwachtingen t.a.v. inburgeringsexamen en effect.

- Vanuit de ambitie om op niveau aan de slag te gaan in Nederland, staat deze groep open en positief tegenover begeleiding vanuit de Nederlandse overheid bij inburgering.
- Deze inburgeraars hebben wel hoge verwachtingen ten aanzien van het effect van het inburgeringsexamen. Na een 3-jarige investering in inburgering, verwacht men volledig op het gewenste niveau (gelijk aan herkomstland) in Nederland te kunnen functioneren.
- Sommigen is dit gelukt (vaker bij gezinsherenigers), anderen ervaren drempels (als gevolg van taalbeheersing en gebrek aan een netwerk) om te kunnen functioneren op gewenst niveau.
- Op statusval is men niet of nauwelijks voorbereid of ingesteld.

Conclusie 2/3

Evaluatie van KNM

KNM draagt bij aan de zelfredzaamheid van deze groep inburgeraars. De impact van dit examenonderdeel is nog beperkt vanwege de theoretische invulling en het moment waarop men het KNM-examen doet. Het A2-niveau en de, als normatief ervaren, examenvragen maken dat men zich onderschat en stereotype behandelt voelt.

KNM draagt bij aan zelfredzaamheid

- KNM helpt om te aarden in de Nederlandse samenleving. Dit komt vooral door de informatie die aangeboden wordt. Het lesboek wordt daarom ook wel gezien als reisgids voor Nederland.
- Inburgeraars leren veel over verschillende organisaties, het onderwijsstelsel, de geschiedenis, politieke partijen en verzekeringen.
- Er is behoefte aan nog meer én praktische informatie die zij gelijk kunnen toepassen in hun dagelijks leven. Informatie over burgerzaken (per gemeente), OV, gedetailleerde informatie over het onderwijsstel (vooral voor ouders), belastingen, verkiezingen en rechten en plichten van werknemers komen in de optiek onvoldoende aan bod binnen KNM.

(Blijvende) impact van KNM is echter beperkt

De impact van KNM blijft achter, vanwege:

- De theoretische inrichting van dit examenonderdeel: vanwege de focus op het boek en examen wordt de stof niet echt doorleeft en eigengemaakt.
- De informatievoorziening: inburgeraars zouden nog meer en vooral praktische informatie willen om een leven op te kunnen bouwen in Nederland.
- De timing: KNM wordt nu vaak aan het einde van het traject gedaan, o.a. vanwege de benodigde taalkennis. Inburgeraars zouden echter deze informatie al willen krijgen op het moment dat zij zich vestigen in Nederland.

A2-niveau en normatieve examenvragen hebben effect op het zelfbeeld

- Een examen op A2-niveau is voor deze groep niet voldoende aspiratief omdat het te makkelijk is.
- De normatieve vragen (o.a. over wensgedrag) roepen bevreemding op. Men voelt zich, als personen met een hoger opleidingsniveau en een kosmopolitische gedachtegang, niet aangesproken en vindt dat deze vragen niet relevant voor hen zijn.
- Het niveau en het type vragen hebben effect op het zelfbeeld van deze groep. Men voelt zich onderschat (en daardoor niet uitgedaagd) en stereotype behandelt.

Conclusie 3/3

Evaluatie van ONA

ONA appelleert aan de overtuiging dat werken een essentieel onderdeel is van succesvol inburgeren. Daardoor bestaan vooraf hooggespannen verwachtingen. Hoewel men een aantal praktische zaken leert, is de impact beperkt. Dit komt vooral door de invulling die te theoretisch is en te generiek om echt op weg te helpen richting werk. Taal en een te lage woordenschat vormen uiteindelijk de belangrijkste barrières voor het vinden van passend werk.

ONA appelleert aan overtuiging van het belang van werk

- Werk wordt gezien als de sleutel tot succesvol inburgeren. ONA appelleert aan de wens van deze groep inburgeraars om in Nederland succesvol aan de slag te gaan.
- Men is bereid veel energie te steken in ONA om een goede baan te bemachtigen.
- Verwachtingen vooraf zijn hoog. Na ONA verwacht men een baan op niveau te bemachtigen, zonder enige statusval.

ONA leert inburgeraars een aantal praktische zaken, maar impact is beperkt.

- Inburgeraars leren van ONA hoe zij een sollicitatiebrief inclusief motivatie moeten schrijven en waar zij vacatures kunnen vinden. Ook leren zij dat netwerken, ook in Nederland, belangrijk is en maken zij kennis met de Nederlandse werkcultuur. Het is vaak voor het eerst dat men te maken krijgt met zelfreflectie.
- De impact van ONA is echter beperkt. Dit komt deels door de grote nadruk die het invullen van het portfolio heeft gekregen (doel op zich).
- Ook timing maakt dat de impact beperkt is. ONA wordt nu vaak aan het einde van het traject gedaan, o.a. vanwege de benodigde taalkennis, terwijl men zich daarvoor al (succesvol) heeft georiënteerd op de arbeidsmarkt.
- Taal en een te lage woordenschat vormen de belangrijkste barrières voor het uiteindelijk vinden van passend werk (zonder statusval). Ook ontbreekt het vaak aan een netwerk om ergens 'binnen te komen' (vooral asielmigranten) en concrete praktijkervaring in Nederland.

One size does not fit all

- Werkende inburgeraars zijn het meest kritisch. Zij kennen de benodigde stappen voor solliciteren en vinden het doorlopen van ONA en de resultaatkaarten overbodig. Zij vinden dat vrijstelling voor hen gepast zou zijn.
- ONA sluit ook niet aan bij de belevingswereld en ambities van jongere inburgeraars die (nog gaan) studeren. Zij gaan ervan uit dat een opleiding hen te zijner tijd voldoende zal voorbereiden op de arbeidsmarkt.
- Naast meer maatwerk zien inburgeraars het liefst dat ONA meer focust op interactie en oefenen in de praktijk (in contact met Nederlanders).
- Illustratief is hoe positief inburgeraars zijn over het eindgesprek. Vanwege de interactie wordt zonder uitzondering hierover gesproken als een leerzame ervaring. Examen in de vorm van een ONA-cursus van 64 uur wordt beschouwd als fraudegevoelig en daardoor weinig als een goede vorm.

H4 RESULTATEN

Wat vinden inburgeraars en professionals van ONA en KNM?

H4 | Resultaten | Leeswijzer

In dit hoofdstuk worden de resultaten besproken. Het perspectief van inburgeraars staat daarbij centraal. Het perspectief van professionals komt secundair aan bod. Dit resultatenhoofdstuk is opgedeeld in drie paragrafen:

1. **Context:** In deze paragraaf beschrijven we de belangrijkste contextuele informatie die is opgehaald tijdens het onderzoek. Hierin bespreken we o.a. het profiel van de inburgeraars.
2. **KNM:** In deze paragraaf bespreken we de beleving en beoordeling van KNM. We gaan in op het achterliggende idee van KNM, de inhoud (thema's), de vorm waarin KNM wordt aangeboden en het effect of de toegevoegde waarde voor inburgering.
3. **ONA:** In deze paragraaf gaan we in op het perspectief op de beleving en ervaring van ONA als onderdeel van het inburgeringsexamen, de inhoud (thema's), de vorm waarin ONA wordt aangeboden en het effect of de toegevoegde waarde voor inburgering.

De resultaten worden ondersteund door quotes. De quotes zijn geen letterlijke citaten van inburgeraars en professionals, maar gecorrigeerd op taal. Quotes van inburgeraars worden weergegeven in een blauw omkaderde tekstballon (zie voorbeeld hiernaast). Achter iedere quote wordt weergegeven welk taalniveau de inburgeraar beheerst en of het gaat om een man of een vrouw.

Het perspectief van professionals wordt steeds weergegeven in een blauw tekstkader in de resultaten (zie voorbeeld hiernaast). Quotes van professionals worden in ditzelfde tekstkader in oranje schuingedrukte letters weergegeven. Achter iedere quote wordt weergegeven om wat voor soort professional het gaat (studiebegeleider/docent KNM, studiebegeleider/docent ONA of ONA-examinator).

Voorbeeld: quote van een inburgeraar.

Ik kan nu direct als productie- of magazijnmedewerker aan de slag. Maar ik wil juist doen wat ik in Iran ook deed. Daar liggen mijn kwaliteiten en daarmee kan ik echt van betekenis zijn. Dit lukt helaas niet door mijn taalniveau. Bedrijven eisen toch een native speaker. (B1, vrouw)

Voorbeeld: tekstkader perspectief van professionals (inclusief quote).

Reflectie door professionals

Ook professionals zijn van mening dat KNM informatief en interessant is voor inburgeraars. Vooral vanwege de verschillen met het land van herkomst.

- *“Ze komen in een nieuw land met een nieuwe cultuur. Dat kan erg ingewikkeld zijn. Met KNM krijgen ze de basis mee.” (KNM-begeleider & Nt2-docent)*

H4.1 CONTEXT

Een ambitieuze groep inburgeraars die graag aan de slag wil in Nederland. Taal blijft echter een belangrijke barrière om te kunnen functioneren op het gewenste niveau.

H3.1 | Resultaten | Context

Een ambitieuze groep die graag aan de slag wil in Nederland

Gemotiveerde en ambitieuze groep

De inburgeraars die deel hebben genomen aan het onderzoek zijn over het algemeen zeer gemotiveerd en ambitieus. Zij willen graag iets van hun leven maken en van waarde zijn in Nederland.

Zelfredzaam en initiatiefrijk

De inburgeraars zijn (zeer) zelfredzaam te noemen. Sinds hun komst in Nederland ondernemen zij zelfstandig diverse activiteiten om zoveel mogelijk kennis tot zich te nemen die relevant voor hen kan zijn. Vooral het internet wordt op eigen initiatief veel gebruikt om zich te informeren over Nederland.

Ik was al in het AZC bezig mij te oriënteren op het leven in Nederland. Tegenwoordig kan je gelukkig heel veel vinden op het internet. (B1, man)

Basisniveau ligt al hoog

Het basisniveau van de inburgeraars ligt al hoog door het opleidingsniveau in hun land van herkomst (vooral HBO/WO) en het werkniveau (hogere beroepsfuncties zoals arts, ingenieur, universitair docent, ICT). Ook docenten erkennen dat deze groep over een cognitief hoog leervermogen beschikt.

Initiatieven voor goede inburgering worden sterk gewaardeerd

Inburgeraars staan positief tegenover de procedures voor inburgeren. Men waardeert dat de Nederlandse overheid daarvoor begeleiding biedt. Dit heeft ook te maken met hun ambitie om er iets van te maken.

Vanuit deze ambitie zijn er ook hoge verwachtingen van het effect van het inburgeringsexamen. Men verwacht na het inburgeringsexamen volledig op het gewenste niveau (gelijk aan herkomstland) in Nederland te kunnen functioneren.

H3.1 | Resultaten | Context

Taal blijft een belangrijke barrière om te kunnen functioneren op gewenst niveau

Taalniveau B1 of B2 geeft nog onvoldoende bagage

Hoewel inburgeraars geslaagd zijn voor het inburgeringsexamen, blijft de Nederlandse taalbeheersing een belangrijke barrière om in Nederland te kunnen functioneren op het gewenste niveau.

De voornaamste reden die zij zelf hiervoor aandragen is het taalniveau van het inburgeringsexamen. Men ervaart de beheersing van taalniveau B1 of B2 als onvoldoende om op het gewenste niveau te kunnen werken of studeren.

Ik kan nu direct als productie- of magazijnmedewerker aan de slag. Maar ik wil juist doen wat ik in Iran ook deed. Daar liggen mijn kwaliteiten en daarmee kan ik echt van betekenis zijn. Dit lukt helaas niet door mijn taalniveau. Bedrijven eisen toch een native speaker. (B1, vrouw)

Netwerk is nodig om de taalbeheersing op niveau te houden

Na het slagen voor het NT2 staatsexamen (B1 en/of B2), ligt de taalbeheersing na verloop van tijd niet altijd nog op hetzelfde niveau.

- Huwelijksmigranten met een Nederlandse partner verbeteren vaak hun taalbeheersing.
- Ook werkende inburgeraars komen regelmatig in contact met anderen die de Nederlandse taal goed beheersen waardoor de taalbeheersing op niveau wordt behouden of zelfs stijgt.
- Onder inburgeraars die niet werken en niet beschikken over een 'Nederlands goed sprekend' netwerk, zakt echter vaak het taalniveau.

Om de taalbeheersing minimaal op niveau te houden is oefenen met de Nederlandse taal essentieel. Dit is echter alleen mogelijk wanneer men ook beschikt over een netwerk met een goede Nederlandse taalbeheersing.

Ik heb Nederlands geleerd. Dat ging ook goed tijdens de cursus omdat je dan steeds moet oefenen. Maar daarna heb ik geen kans meer gehad om te oefenen. Ik ken geen Nederlanders dus dan oefen je ook niet. Mijn taal is sindsdien erg achteruit gegaan. (B1, vrouw)

An aerial photograph of a city, likely Amsterdam, showing a dense urban landscape with various buildings and a prominent church spire. A semi-transparent blue overlay covers the middle portion of the image, containing text.

H4.2 KNM

Inburgeraars zien de toegevoegde waarde van KNM, maar het niveau is nog te laag om echt impact te kunnen hebben.

H3.2 | KNM (idee)

KNM helpt om te aarden in Nederland

Belangrijke en nuttige informatie

Inburgeraars vinden KNM informatief. Binnen KNM wordt belangrijke en nuttige informatie gegeven die een nieuwkomer goed van pas komt en helpt te aarden in Nederland.

- Vooral asielmigranten, die vaak minder contact hebben met Nederlanders, vinden het nuttig om de informatie over de Nederlandse maatschappij te leren.
- Huwelijksmigranten, ook met Nederlandse partners, krijgen al veel informatie over de maatschappij organischerwijs tot zich. Toch geldt voor deze groep ook dat ze KNM in de basis nuttig vinden.

KNM gezien als belangrijk vanwege verschillen tussen Nederland en herkomstland

Inburgeraars vinden KNM belangrijk omdat hierin de verschillen tussen Nederland en het land van herkomst expliciet worden gemaakt.

Als je nieuw bent, ken je nog niet de regels in Nederland. Als jij ruzie hebt met je burens, wat moet je dan doen? Sommige mensen weten het niet maar het is wel handig om te weten. (B2, vrouw)

Voor mensen die het echt nodig hebben maar mensen die langer in Nederland zijn en al een opleiding volgen is het niks. (B2, vrouw)

Maar die basisinformatie, ik vind het wel nuttig. We komen uit een heel andere cultuur, dus voor veel mensen belangrijk. (B2, man)

Reflectie door professionals

Ook professionals zijn van mening dat KNM informatief en interessant is voor inburgeraars. Vooral vanwege verschillen met het land van herkomst.

- *“Ze komen in een nieuw land met een nieuwe cultuur. Dat kan erg ingewikkeld zijn. Met KNM krijgen ze de basis mee.” (KNM-begeleider & Nt2-docent)*
- *“KNM wordt vaak gezien als belangrijk én leuk. Het helpt hen om te aarden in hun nieuwe omgeving.” (KNM-begeleider & Nt2-docent).*

H3.2 | KNM (inhoud)

KNM beantwoord ten dele aan informatiebehoefte

Sterke behoefte aan nog meer en vooral praktische informatie

Inburgeraars zijn positief over het leerboek, dat ze leuk vinden om te lezen. Naar eigen zeggen leren ze veel over verschillende organisaties, het onderwijsstelsel, de geschiedenis, politieke partijen en verzekeringen.

Het leerboek voorziet echter niet volledig in de informatiebehoefte. Inburgeraars hebben behoefte aan nog meer informatie over praktische zaken die ze gelijk kunnen toepassen in hun dagelijks leven. Zij zouden graag meer leren over:

- Informatie voor het dagelijks leven (NS en OV, wat je allemaal bij de gemeente kunt regelen);
- In detail informatie over onderwijsstelsel en de verschillende onderwijsniveaus, vooral relevant voor ouders;
- Belastingen (hoe doe je aangifte?);
- Rechten en plichten van werknemers in Nederland (CAO's, vakantiedagen, omgang met ziekte);
- Uitleg Provinciale verkiezingen (NB. Ten tijde van tijde van dit onderzoek waren er Provinciale Statenverkiezingen).

Tegelijk geeft men aan de benodigde informatie ook zelf online te kunnen vinden en hiervoor niet van KNM afhankelijk te zijn.

Veel mooie dingen om te leren maar wel erg basic. (B1, man)

Niet nodig, je kunt het ook op internet zoeken. Ik ga niet wachten om het te leren van KNM. Als ik iets wil weten over de geschiedenis van NL, dan lees ik dat op internet. (B1, vrouw)

Reflectie door professionals

Professionals zien KNM als een goede basisvoorbereiding op het leven in Nederland. Ook meer diepgaande informatie achten zij van belang, maar dit is in de optiek een verdieping en niet per sé het doel van KNM.

- *“Het boek biedt een basis ter voorbereiding op het leven in Nederland. De rest komt vaak later in de praktijk aan bod.” (KNM-begeleider)*

H3.2 | KNM (vorm)

Theoretische aanpak maakt dat KNM onvoldoende doorleefd wordt 1/2

Impact door focus op boek en online examen beperkt

Tegelijkertijd zijn ze wel kritisch over de manier waarop KNM wordt aangeboden.

- Zij geven aan dat de blijvende impact van de informatie beperkt is door de focus op boek en online examen. Deze invulling van KNM maakt dat de stof niet doorleefd wordt of beklijft.
- Inburgeraars zouden liever zien dat KNM praktischer van aard is, bijvoorbeeld door bezoeken aan instanties. In dit verband wordt ook gerefereerd aan het oude inburgeringsstelsel waarin nieuwkomers vaak activiteiten deden als onderdeel van de inburgering.
- Ook geeft men aan graag over de inhoud van KNM gesprekken te willen voeren, om op de informatie te kunnen reflecteren. De stof leent zich hier, volgens hen, ook goed voor. Sommigen hebben hier al ervaring mee vanuit de Participatieverklaring.

Dit soort dingen kan ik niet leren uit een boek, dat moet je ervaren in de praktijk. Ik heb meer geleerd in de praktijk dan van het boek. (Vrouw, B2)

Via een cursus krijg je een bepaalde basiskennis mee. Je leert uiteindelijk vooral door ervaringen op te doen. Door net als Nederlanders in bepaalde omgevingen terecht te komen bouw je kennis op. Iedereen kan thuis een boek leren en examen doen. Maar de verbinding voel je pas als het je het ervaart. (B1, man)

Toen mijn vrouw naar Nederland kwam, ging zij samen met de begeleider naar musea om kennis op te doen van de geschiedenis en cultuur. Het gaat erom dat je ervaart hoe je omgaat met deze maatschappij, in de supermarkt, in de trein, in de openbare bibliotheek et cetera. Je stelt in het museum vragen en krijgt direct antwoord. Dat vergeet je niet, dat maakt indruk. Nu leer je vooral voor een examen. (B2, man)

Ik heb KNM heel snel gedaan, al na 8 maanden. Maar ik begreep de cultuur pas toen ik hier al een tijdje was. Dat is ook nodig, deze tijd. Nog steeds moet ik nog veel leren. Ik weet niet of 3 jaar echt genoeg is om echt te leren. Als je geen contact hebt met Nederlanders is het heel moeilijk. (B2, man)

H3.2 | KNM (vorm)

Theoretische aanpak maakt dat KNM onvoldoende doorleefd wordt 2/2

Reflectie door professionals

Ook professionals zijn kritisch over de manier waarop KNM wordt aangeboden. Zij vinden dat KNM begeleiding te veel op het examen gericht is en hierdoor niet het beoogde effect heeft. Daarnaast zouden zij graag zien dat KNM praktischer van aard is.

- *“Er wordt te weinig van gemaakt in de lessen. Als je tijdens je oefenexamen 60% goed hebt dan ben je al klaar volgens de taalscholen.” (KNM-begeleider & Nt2 docent)*
- *“KNM zouden we praktischer moeten maken. Feiten kan je gewoon doceren. Maar als het gaat om normen en waarden dan moeten we er de praktijk bij betrekken om de inburgeraars hier beter zicht op te geven.” (KNM-begeleider & Nt2-docent)*

Daarnaast benoemen enkele professionals dat KNM momenteel vooral door Nt2-docenten wordt begeleid, daar waar zij van mening zijn dat KNM zou moeten worden behandeld als een vak op zich en door inhoudelijke specialisten gedoceerd zou moeten worden.

- *“Waarom laten we Nt2-docenten KNM doceren? Waarom is er geen lerarenmodule specifiek voor KNM? We benadrukken te weinig het belang, terwijl KNM erg belangrijk is. Als dit deel van het inburgeringsexamen niet goed gaat, dan gaat de rest ook niet goed.” (KNM-begeleider en Nt2-docent)*

H3.2 | KNM (vorm)

A2-Niveau te laag en timing te laat voor impact

Niveau te laag voor B1 en B2

Het merendeel van de inburgeraars vindt KNM (te) makkelijk. Sommigen van hen hebben het examen gehaald zonder het boek te bestuderen. De meeste inburgeraars hebben geen cursus gevolgd. Enkelen hebben dit in het kader van de NT2-opleiding wel gedaan. Geen van de inburgeraars vond de cursus noodzakelijk om het examen te behalen. Vanwege het niveau krijgt deze groep inburgeraars het gevoel onderschat te worden. Dit heeft een negatief effect op de motivatie.

KNM vaak aan einde inburgering, daardoor minder relevantie

Vrijwel alle inburgeraars doen KNM aan het einde van het inburgeringsexamen. Dit vanwege het benodigde taalniveau dat nodig is om de stof te kunnen snappen en ook vanwege administratieve redenen. Nadeel van deze timing is dat KNM ook als minder relevant ervaren wordt ('mosterd na de maaltijd'). Men zou liever de informatie aan de start van het examen tot zich krijgen omdat dan de informatiebehoefte het hoogst is. Enkele asielmigranten zouden KNM het liefst al in het AZC krijgen, en dan in de eigen taal.

Ik heb eerst de proeftoets gemaakt. Ik had niet verwacht dat het zo makkelijk zou zijn. Ik heb spijt dat ik het boek heb gekocht. Heb deze niet nodig gehad. (B2, vrouw)

Dit is meer voor A2 mensen of nieuwe mensen. Als je hier al 2-3 jaar woont, is het meeste wel bekend. Dit is relevant voor het 1ste jaar in Nederland. Dan weet men nog niets. (B2, vrouw)

Ik denk dat je dit in het eerste jaar moet doen verplicht, daarna heb je er vrij weinig aan. (B2, vrouw)

Er zitten hele basale makkelijke thema's tussen. Wat denken zij wel niet van ons? (B2, man)

Reflectie door professionals

Ook in de optiek van professionals is het niveau te laag voor inburgeraars op dit niveau. Vaak wordt hen een aangepast pakket aangeboden.

- “We geven vooral lessen aan inburgeraars op A1 en A2 niveau. De inburgeraars op B1 of B2 niveau mogen KNM thuis volgen. Zij kunnen contact met ons opnemen bij vragen.” (KNM-begeleider)*
- “KNM is op een te laag niveau. We proberen zoveel mogelijk zelf opdrachten te bedenken die passen bij hun behoeften.” (KNM-begeleider).*

H3.2 | KNM (vorm)

Examen ervaren als normatief en sprake van discrepantie met leermiddel 1/2

Daar waar inburgeraars overwegend positief zijn over de inhoud van KNM, zijn zij een stuk kritischer over het examen zelf. Dit om een aantal redenen:

Discrepantie tussen boekinhoud (voorbereiding) en examen

De inburgeraars ervaren een mismatch tussen de inhoud van het leerboek en de examenvragen. Zij herkennen een deel van de examenvragen niet. De ervaring is dat het beter is om oefenexamens te maken dan het boek goed te leren. Dit biedt een stevigere basis om voor KNM te slagen.

Feiten versus normatieve vragen

Inburgeraars refereren veelvuldig aan de vragen in het KNM-examen. Vooral de vragen over wensgedrag ervaren zij als normatief en subjectief. Zij worden overvallen door de vragen, die zij “stereotype” noemen.

Ik heb geen cursus voor ONA en KNM maar de docenten en Nederlanders zelf vonden de vragen ook heel stom en apart. Ver af staan van de authentieke Nederlandse cultuur. (B2, vrouw)

Rare vragen zoals ‘mag je vrouwen slaan?’. Ik wilde bijna ja zeggen om mijn irritatie te laten zien. Je onderschat de mensen die examen moeten doen. (B2, man)

Rare vragen in het examen, zoals ‘wat neem je mee naar een verjaardag?’. Blijkbaar is er een waarheid. (B2, vrouw)

In het examen kom je andere situaties en onderwerpen tegen dan in het boek. Je moet echt oefeningen online doen om goed voorbereid te zijn op het examen. (B1, vrouw)

Zondag bij Lubach omschreef dit goed als ‘inburgerfiasco’. Ik moet op een website iets zoeken terwijl ik de taal nog niet spreek. (B1, vrouw)

H3.2 | KNM (vorm)

Examen ervaren als normatief en sprake van discrepantie met leermiddel 2/2

Reflectie door professionals

Over het algemeen ervaren professionals veel verschillen tussen de KNM-leermethoden. Niet alle leermethoden bereiden even goed voor op het examen. Dit komt volgens de professionals doordat leermethoden niet altijd alle thema's behandelen die nodig zijn voor het KNM examen. Hierdoor kan het moeilijk zijn voor inburgeraars om zich goed voor te bereiden op het examen.

- *“Er is geen specifiek curriculum. Leermethoden verschillen van elkaar. Er is natuurlijk wel overlap, maar in sommige leermethoden ontbreekt het aan bepaalde thema's.” (KNM-begeleider & Nt2-docent)*

Verder benoemen professionals dat KNM vooral op hoofdlijnen laat zien wat gebruikelijk is in Nederland en dit is erg lastig te vatten in feitelijke vragen. Veel van wat er in KNM wordt behandeld gaat volgens hen immers om normen en waarden. Zij erkennen dat KNM daardoor als normatief kan overkomen.

- *“KNM gaat over ethische vragen en vragen over normen en waarden. Het is lastig dit te vatten in leerstof en een examen. Hoe het wel moet, ik heb geen idee, dat is denk ik wel een uitdaging bij KNM.” (KNM-begeleider).*
- *“Natuurlijk bestaat hét Nederland niet. Men maakt vaak grapjes over KNM, maar het is erg ingewikkeld om dit thema op een andere manier te doceren. We hebben het ook niet over feiten, maar over normen en waarden.” (KNM-begeleider & Nt2-docent)*

H3.2 | KNM (effect)

KNM effect op zelfredzaamheid, maar impact beperkt

Basis introductie in de Nederlandse samenleving

KNM draagt bij aan de zelfredzaamheid van inburgeraars. Nieuwkomers leren veel waardevolle informatie. Tegelijkertijd is de impact beperkt door: het niveau, de theoretische inslag en de timing. Liever zou deze groep nog veel meer praktische informatie krijgen. Tegelijkertijd zijn de gediplomeerden op B1- en B2-niveau zeer zelfredzaam en online vaardig en komen zij alsnog wel aan de benodigde informatie.

Overall gevoel: lage verwachtingen van inburgeraars

De inburgeraars houden een dubbel gevoel over aan KNM. Door de inrichting van KNM op A2-niveau en de, als stereotype, ervaren vragen in het examen krijgen zij het gevoel dat de verwachtingen laag zijn en voelen zij zich weggezet als anders. Dit heeft een effect op de zelfwaarde van de groep.

H4.3 ONA

Inburgeraars zien werken in Nederland als een essentieel onderdeel van inburgeren. De huidige invulling van ONA is echter te cognitief/theoretisch van aard om op het gewenste niveau de arbeidsmarkt te kunnen betreden.

Resultaten | ONA (idee)

Werken gezien als essentieel onderdeel van inburgeren

Belang van werken staat vast

Het betreden van de Nederlandse arbeidsmarkt wordt als een essentieel onderdeel gezien van het inburgerings-traject. Inburgeraars zijn op een hoger werkniveau in het land van herkomst actief geweest en willen in Nederland op dezelfde voet door. Ook vindt men het belangrijk om in de praktijk kennis te maken met Nederlandse gebruiken en normen zodat goede integratie mogelijk is.

ONA sluit aan bij eigen ambities

Het doel van ONA, kennismaken met de Nederlandse arbeidsmarkt, sluit goed aan bij de ambitie van inburgeraars om in Nederland aan de slag te gaan.

Natuurlijk is werken heel belangrijk. Dat heb ik in mijn eigen land ook altijd gedaan en wil ik hier ook graag doen. (B2, man)

Door te werken kan je veel beter inburgeren. Je oefent met de taal, leert Nederlanders kennen en leert het land beter kennen. (B1, vrouw)

Reflectie door professionals

Het betreden van de Nederlandse arbeidsmarkt wordt ook door professionals beschouwd als een essentieel onderdeel van inburgeren. Men is zeer positief over de toevoeging van ONA aan het inburgeringsexamen sinds 2015. Via werk verwacht men dat inburgeraars beter integreren.

- *“Ik ben erg blij dat ONA er nu is. Het is in mijn optiek het allerbelangrijkste onderdeel van het inburgeringsexamen.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Het is heel erg goed dat ONA er is. Ook als je niet werkt, geeft het in ieder geval een stukje emancipatie.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Het helpt je een weg te vinden in de Nederlandse maatschappij. Als je werkt ben je ook deelgenoot van de maatschappij.” (ONA-begeleider).*

Professionals zien ook een secundair doel: ONA laat inburgeraars op een positieve manier kennis maken met de Nederlandse overheid. Het toont dat de overheid ervoor wil zorgen dat inburgeraars zich ‘thuis voelen’ door hen de kans te bieden aan de slag te gaan.

- *“Ik denk dat ONA ook een positieve kennismaking biedt met de Nederlandse overheid. Ik denk ook wel dat dat belangrijk is, dat we als Nederland laten zien dat we hen zoveel mogelijk willen helpen om zich hier thuis te voelen.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*

Resultaten | ONA (idee)

Verwachtingen van ONA liggen vooraf erg hoog 1/2

ONA zou statusval voorkomen

De verwachtingen van ONA vooraf liggen hoog. Men wil geen statusval en wil op hetzelfde niveau als in het herkomstland de arbeidsmarkt betreden. De verwachting is dat men met ONA (in combinatie met NT2 en KNM) volledig op het gewenste niveau (gelijk aan herkomstland) in Nederland zal kunnen functioneren.

Ik had verwacht dat zij mij echt zouden helpen bij het vinden van een baan, gekeken naar mijn specifieke situatie en wensen. (B2, man)

Het is niet heel eerlijk. Met ONA krijg je het idee, oh je kan zo werk vinden. Maar in de praktijk werkt het niet zo. (B1, vrouw)

ONA vooraf gezien als 'moeilijk' en 'uitdagend'

ONA wordt over het algemeen beschouwd als het moeilijkste onderdeel van het inburgeringsexamen. Dit wordt ook veroorzaakt door de hoge verwachtingen vooraf. De verwachting is dat de inburgeraar uitgedaagd met ONA wordt om ver te komen op de Nederlandse arbeidsmarkt. Desondanks volgen veel inburgeraars geen cursus voor ONA, maar maken ze keuze om zelfstandig te studeren. Ze denken dat ze het zelfstandig wel af kunnen. Werkenden en studerende inburgeraars benoemen daarnaast te weinig tijd te hebben voor een volledige cursus. Slechts een enkeling volgt een volledige (64-uurs) cursus. Maar relatief gezien wordt voor ONA vaker een (korte) cursus gedaan dan voor KNM.

Resultaten | ONA (idee)

Verwachtingen van ONA liggen vooraf erg hoog 2/2

Reflectie door professionals

Professionals zien ook de hoge verwachtingen ten aanzien van ONA. Door binnen het inburgeringsexamen veel tijd en aandacht te vragen voor de oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt, zou het idee kunnen ontstaan dat gewenst werk voor iedereen haalbaar is.

- *“Als begeleider vind ik soms wel dat we inburgeraars een fopspeen voorhouden. We stellen hoge eisen aan iedereen en tegen inburgeraars zeggen we dat taal geen probleem is bij ONA. ‘Het is goed genoeg zo’. Dan wék je ook hoge verwachtingen omdat men denkt dat het in de praktijk ook zo werkt.” (ONA-begeleider en Nt2 docent)*

Professionals maken vaak mee dat inburgeraars opzien tegen ONA vanwege de verwachte moeilijkheidsgraad.

- *“Er bestaat veel angst voor het eindgesprek. Ze zijn vooral erg bang dat ze zich niet goed kunnen uitdrukken.” (ONA begeleider en Nt2 docent).*
- *“ONA staat bekend als ‘moeilijk’. Het is hét onderdeel van het inburgeringsexamen waar je wel echt iets voor moet doen. Vooral inburgeraars die geen cursus volgen, hebben vaak geen idee wat hun te wachten staat bij het eindgesprek. En dat maakt zenuwachtig.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*

Een aantal begeleiders ervaart ONA soms zelf als uitdagend en moeilijk. Zij benoemen dat de regels omtrent ONA aan verandering onderhevig zijn. Daardoor zijn zaken niet altijd even duidelijk en wordt veel van hun flexibiliteit gevraagd. Volgens deze begeleiders kan deze zoekende houding naar een goede ONA aanpak ervoor zorgen dat onrust onbewust wordt overgebracht op inburgeraars.

- *“De regels zijn al een aantal keer veranderd. Daardoor moeten we steeds opnieuw kijken hoe we ONA goed aan kunnen bieden aan inburgeraars. Dat maakt ook dat wij nog niet helemaal zeker zijn van onze methode. Je leert gaandeweg wat wel werkt en niet en dat is lastig als regels veranderen. Deze onzekerheid kan wellicht onbewust zijn overgebracht op inburgeraars.” (ONA-begeleider)*

Resultaten | ONA (inhoud)

Relevantie van ONA niet altijd zichtbaar 1/2

ONA sluit inhoudelijk niet goed aan op de zelfredzame aard

De inhoud van ONA wordt door inburgeraars weinig passend bevonden. Bij aankomst in Nederland hebben zij zich vaak al zelfstandig georiënteerd op de Nederlandse arbeidsmarkt (veelal via google of via websites over loopbaanontwikkeling, zoals carriëretijger.nl). Ook zijn diploma's vaak al gewaardeerd of is uitgezocht welke aanvullende opleidingen nodig zijn om een volledige waardering te kunnen ontvangen.

Daarnaast is voor studerende inburgeraars werken vaak nog niet aan de orde. Werkzame inburgeraars hebben al werk gevonden (op redelijk passend niveau), waardoor ONA ook voor hen minder relevant is.

Over het algemeen acht men de inhoud van ONA als weinig relevant voor zichzelf en vooral relevant voor:

- Lager opgeleiden (minder zelfredzamen);
- Jongeren die bijna zijn afgestudeerd en zich oriënteren op de arbeidsmarkt;
- Inburgeraars die niet eerder de arbeidsmarkt hebben betreden in Nederland of in het herkomstland en daarmee kennis willen maken.

Ik ben nog jong en studeer, ik denk nog helemaal niet aan werken. Dat wil ik pas doen als ik mijn studie heb afgerond. (Vrouw, B1)

ONA is niet voor mensen die al werken, zoals ik. Ze zouden veel meer maatwerk moeten toepassen. Door bijvoorbeeld te kijken of men al een baan heeft, hoe oud iemand is en welk opleidingsniveau men heeft. Ze houden nu helemaal geen rekening met verschillen tussen ons. (Man B1)

Ik heb mijn diploma al voor aankomst laten waarderen. Toen dat lukte ben ik pas naar Nederland gekomen (B2, man).

Persoonlijk vindt ik dat mijn niveau te hoog ligt voor ONA. Als je alleen de basisschool hebt gehad kan je er veel van leren. Ik heb er zelf weinig van geleerd. Als het aan mij lag zou ik het niet doen. (B2, vrouw)

Ik raakte soms wel een beetje geïrriteerd van ONA. Ik heb al een goede baan en ik ken mijn vak erg goed. Met ONA voelt het dan soms alsof ze je met een lepeltje willen voeren. Voor mij is het niet logisch, maar ik snap wel dat het belangrijk is om kennis te maken met de Nederlandse arbeidsmarkt, vooral als je niet eerder gewerkt hebt. (B1, man)

Ik heb al een goede baan. Ik heb mij vooral op het internet georiënteerd daarvoor. Websites zoals carriëretijger helpen daar goed bij. Daardoor was ONA voor mij niet relevant. (B1, man)

Resultaten | ONA (inhoud)

Relevantie van ONA niet altijd zichtbaar 2/2

Reflectie door professionals

ONA is te algemeen van aard volgens professionals. Het doet geen recht aan de grote verschillen tussen inburgeraars, wat betreft zelfredzaamheid, het opleidingsniveau, de werkervaring en een al dan niet aanwezig netwerk waar men beroep op kan doen.

- *“Er moet een meer heterogene aanpak komen richting inburgeraars. Kijk bijvoorbeeld of men al een opleiding volgt en of er al een netwerk is. Welke leeftijd iemand heeft en wat men nog kan.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Je zou eerst een assessment moeten organiseren. Of een leertoets. Wat kan iemand en wat heeft deze persoon nog nodig?” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Het is nu te veel ‘one size fits all’. De werkelijkheid ligt zoveel genuanceerder. Zonder nuance ga je het doel voorbij.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“De begeleiding mag meer één op één. Dan kan je ook diepte bereiken en inspelen op behoeften in plaats van algemeenheden.” (ONA-begeleider)*

Professionals vinden unaniem dat een portfolio niet relevant is voor werkende inburgeraars. Deze groep is al een stap verder en zoekt verdieping, zoals sectorspecifieke kennis. Het huidige portfolio biedt vooral een kennismaking aan op basisniveau.

- *“Inburgeraars op B1- en B2-niveau zijn vaak hoogopgeleid. Zij hebben al een opleiding op het oog, volgen de opleiding al of werken zelfs al. Zij passen al veel beter in het westerse educatie- en werkmodel en lopen niet per sé vast op ONA.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Het is een blok aan het been van veel inburgeraars geworden. Veel invullen, veel bijlagen meesturen. Mensen snappen niet altijd het nut en zien het vaak als verspilde tijd. Dat is het vaak ook als men al werkt.” (ONA-begeleider en Nt2-docent)*
- *“De meerwaarde is beperkt onder deze hoogopgeleide groep. Veel van hen hebben al veel werkervaring en hebben zich al georiënteerd. Voor hen voegt ONA weinig meer toe. Misschien is het interessant voor starters. Maar verplicht ONA niet aan iedereen binnen deze groep.” (ONA-begeleider & Nt2-docent)*

Voor studerende inburgeraars acht men ONA eveneens te weinig relevant omdat werken voor hen nog niet aan de orde is.

- *“Tijdens hun studie wordt al veel aan loopbaanoriëntatie gedaan, specifiek voor hun vak. Maar ONA kan daarnaast zeker nuttig zijn voor studerende inburgeraars, omdat ONA op een hoger niveau de oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt bespreekt. Maar aan het begin van zo’n studie is men nog lang niet bezig met werken. Geef ze uitstel tot het moment dat zij er klaar voor zijn om zich te oriënteren op de arbeidsmarkt.” (ONA-begeleider & Nt2-docent)*

Resultaten | ONA (inhoud)

Verschillen qua toegevoegde waarde van thema's 1/2

Resultaatkaarten 3, 4, 7 en 8 meest informatief

Over het algemeen vinden inburgeraars dat ONA alle belangrijke thema's omvat wat betreft arbeidsmarkt oriëntatie. Aan inburgeraars is gevraagd aan welke resultaatkaarten zij het meest hebben gehad. Zij benoemen de volgende onderwerpen:

- ✓ **Eigenschappen leren kennen (resultaatkaart 3):** dit thema achten veel inburgeraars als nieuwe informatie en daarmee als meest relevant. Men is in het land van herkomst niet gewend aan zelfreflectie en daarmee niet bekend met de eigen competenties. In Nederland maakt men hier vaak voor het eerst kennis mee.
- ✓ **Beroepskansen (resultaatkaart 4) en werk vinden (resultaatkaart 7).** Deze resultaatkaarten worden belangrijk gevonden omdat het inzicht geeft in waar je een vacature kan vinden. Men is in het land van herkomst vaak niet bekend met vacaturesites. Ook wordt voor het eerst kennis gemaakt met sollicitatie- en/of motivatie brieven. In het land van herkomst is een CV of doorverwijzing vaak al voldoende.
- ✓ **Werkcultuur (resultaatkaart 8).** Vooral werkende inburgeraars erkennen dat de werkcultuur tussen landen sterk kan verschillen en dat het belangrijk is om hierop voorbereid te zijn. Zij vinden het goed dat ONA dit thema behandelt. Tegelijkertijd is dit onderdeel voor inburgeraars zonder werkervaring in Nederland moeilijk in te vullen. Om de verschillen te leren kennen acht men praktijkervaring noodzakelijk.

Het hele sollicitatiesysteem is nieuw. Bij ons ga je gewoon langs met je diploma's en CV. Je hebt geen uitgebreid gesprek en hoeft geen brief te schrijven. Vaak hoor je al binnen een uur of je bent aangenomen. Dat is hier wel heel anders. (B1, vrouw)

Ik heb vooral geleerd dat de cultuur in mijn land verschilt met die van Nederland. Dat moet je wel weten om aan het werk te kunnen gaan. Bijvoorbeeld dat je hier je baas direct kan aanspreken en dat hiërarchie niet zo belangrijk is. Dat vond ik interessant om te leren. (B1, man)

Het schrijven van een sollicitatiebrief of motivatiebrief. Dat is best moeilijk en veel meer werk dan in ons land. Daar volstaat een CV. (B2, vrouw)

Ik vond het onderdeel eigenschappen leren kennen erg moeilijk in het begin. De docent vroeg mij wat mijn goede eigenschappen zijn, maar dat wist ik echt niet. In Syrië heb je dat helemaal niet. Je voldoet als je de juiste diploma's en ervaring hebt. (B1, man)

Ik heb geleerd op welke websites ik een baan kan vinden en hoe ik een sollicitatiebrief moet schrijven. Dat was wel nuttig. (Vrouw B2)

Ik heb nog geen werk en geen ervaring. Dat helpt niet om iets te vertellen over werkcultuur. (Vrouw, B2)

Resultaten | ONA (inhoud)

Verschillen qua toegevoegde waarde van thema's 2/2

Resultaatkaarten 1, 2, 5 en 6 minder relevant

Aan inburgeraars is ook gevraagd aan welke resultaatkaarten zij het minst hebben gehad. Zij benoemen de volgende onderwerpen:

- ± **Beroepenoriëntatie (resultaatkaart 1).** Deze resultaatkaart wordt door sommigen belangrijk gevonden omdat het inzicht geeft in waar men moet beginnen in het sollicitatieproces. Velen weten echter al goed welk beroep zij willen vervullen en kunnen uitoefenen waardoor deze kaart vaak als minder relevant wordt gezien.
- ± **Realistisch beroepsbeeld (resultaatkaart 2).** Deze wordt vooral gezien als een invulopdracht en als weinig relevant beschouwd. Men acht het beroepsbeeld al als realistisch.
- ± **Beroepscompetenties (resultaatkaart 5).** Deze wordt vooral gezien als een invulopdracht en als weinig relevant beschouwd. Men heeft al de benodigde opleiding gevolgd en/of behaalde diploma's in het herkomstland laten waarderen
- ± **Netwerk opbouwen (resultaatkaart 6).** In het land van herkomst is een netwerk een zeer belangrijk onderdeel van werk zoeken en vinden. Dit is daarom niet per sé nieuw voor deze groep. Wel verbaast het men dat het netwerk ook in Nederland relevant is. Daarmee is het wel relevante informatie, maar men vindt deze kaart erg lastig om in te vullen wanneer zij nog niet over een netwerk beschikken.

De kaart over het opbouwen van een netwerk en wie je kan helpen. Dat vond ik heel moeilijk om in te vullen. Ik heb nog helemaal geen netwerk. Hoe kan ik dan verder? (B1, vrouw)

Een netwerk opbouwen. Dat is hoe wij in Senegal aan een baan komen, via via. Wel was het voor mij een verrassing dat dat ook in Nederland belangrijk is. In Senegal heb je dat ook, maar dat is verbonden aan corruptie. Dus ik had niet verwacht dat het hier ook belangrijk zou zijn. Maar het leidt gelukkig niet tot corruptie in Nederland. (B2, man)

Van kaart 2 heb ik het minst geleerd. Of de baan past bij jouw situatie. Dit heeft weinig te maken met de arbeidsmarkt. Dat gaat om mij, maar niet om mijn kennis over de arbeidsmarkt. Ik heb hier weinig van geleerd. (B2, man)

Resultaten | ONA (inhoud)

ONA beantwoord ten dele aan informatiebehoefte

Sterke behoefte aan nog meer én praktische informatie

Inburgeraars hebben behoefte aan nog meer informatie over praktische zaken die zij gelijk kunnen toepassen in het sollicitatieproces of op de werkvloer. Zij zouden graag meer leren over:

- Wettelijke arbeidsrechten (vakantiedagen, minimumloon) en CAO's;
- Belastingen (loonaangifte, verbod op 'zwartwerken') en verzekeringen (UWV)
- Het pensioenstelsel in Nederland.

Reflectie door professionals

ONA voorziet volgens professionals op basisniveau in de informatiebehoefte. Zij benoemen dat inburgeraars een aanspreekpunt zouden moeten hebben voor aanvullende vragen over de Nederlandse arbeidsmarkt.

- *“Je zou inburgeraars moeten koppelen aan een coach die hen door alle fasen van het sollicitatieproces meeneemt. Nu is niemand verantwoordelijk voor een goede begeleiding en vragen die zij mogelijk hebben.” (ONA-examinator & Nt2-docent).*

Ik zou meer informatie willen ontvangen over hoe ik kan beoordelen of mijn werkgever mij een goed contract biedt, welke voorwaarden deze stelt, op hoeveel vakantiedagen je recht hebt, wat het minimumloon is en of er een CAO is. Dat soort dingen. (Man B1)

Je hoort vaak dat Nederland het beste pensioenstelsel in de wereld heeft. Maar ik snap niet wat dat inhoudt. En vooral wat betekent dat dan voor mij? Krijg ik straks ook pensioen? En bij welk leeftijd? Ik snap dat nog steeds niet. (Man, B1)

Ik ken een inburgeraar die zwart heeft gewerkt, maar niet wist dat dit niet mocht. Hij heeft een flinke boete gekregen. Dat is echt een dramatische start in een nieuw land. Maar ook de verplichte loonaangifte, als je dat niet doet krijg je een boete. Maar hoe had je dat dan moeten weten? (Man, B1)

Ik zou meer willen weten over belastingaangifte in 'gewone taal'. Hoe werkt dat met werk in Nederland? (Vrouw, B2)

Ik mis hoe ik belasting moet doen, hoe het werkt met ziekte als je werkt. (Vrouw, B1)

Resultaten | ONA (vorm)

Portfolio invullen niet altijd gemakkelijk

Lastige vraagstellingen en gebrek aan vakkennis

Veel inburgeraars vinden dat de gebruikte termen en vraagstellingen in het portfolio niet eenduidig te interpreteren zijn. Daardoor is het soms onduidelijk wat de verwachtingen zijn. Dit zorgt voor veel onzekerheid en onrust, onder andere vanwege de kans op vertraging.

Daarnaast zijn sommige inburgeraars van mening dat de begeleiding specifieke vakkennis zouden moeten hebben (zoals bijvoorbeeld kennis van IT). Dit zou kunnen helpen ONA meer te doorleven en de motivatie om deel te nemen te vergroten.

Ik werd steeds gevraagd om voorbeelden te noemen in 'normale taal'. Ik moest continue bepaalde zaken uitleggen die heel normaal zijn in mijn vak. Ik had niet echt het gevoel dat mijn verhaal werd begrepen en of mijn punten zijn overgekomen. Ze zouden eigenlijk specialisten moeten linken aan inburgeraars met een specialistisch vak. Je kan wel een mooi praatje maken en de formulieren invullen, maar als je bij een bedrijf binnenstapt, is de praktijk toch wel echt even anders. (B2, man)

Er staat bijvoorbeeld als antwoordoptie 'je verdient veel geld'. Wat betekent veel geld? Voor mij is dat iets anders dan voor een ander. (B1, man)

Resultaten | ONA (vorm)

Theoretische aanpak maakt dat ONA onvoldoende doorleefd wordt 1/3

Impact door focus op resultaatkaarten beperkt

Inburgeraars zijn kritisch over de manier waarop ONA wordt aangeboden.

- De theoretische/cognitieve insteek maakt dat ONA minder doorleefd wordt en de blijvende impact van de informatie beperkt is.
- Het invullen van de resultaatkaarten is daardoor een doel op zich geworden. Het gewenste/daadwerkelijk beroep wordt niet altijd als uitgangspunt genomen om het invullen te vergemakkelijken.
- Inburgeraars zouden liever zien dat ONA praktischer van aard is, bijvoorbeeld door deze te koppelen aan het bedrijfsleven via bijvoorbeeld werkervaringsplaatsen en stage.
- Ook geeft men aan graag over de inhoud van ONA gesprekken te willen voeren met personen die eenzelfde beroep in Nederland uitvoeren, om op de informatie te kunnen reflecteren.

Ik denk dan ONA praktischer moet zijn. Stage of vrijwilligerswerk. Dat zou heel nuttig kunnen zijn. De eerste baan in Nederland is gewoon moeilijk. Je mist niet alleen een netwerk, maar ook kennis van de arbeidsmarkt en je taal is al niet perfect. Tijdens zo'n stage kan je kennis maken met Nederlanders, de werkcultuur, bouw je een netwerk op en oefen je met taal. Daar heb je uiteindelijk het meest aan. (B2, man)

Het is duidelijk dat je in Nederland ook een netwerk moet hebben om aan werk te komen. Dat je dat leest in de resultaatkaarten, betekent nog niet dat je daarmee ook een netwerk krijgt. (B2, man)

Resultaten | ONA (vorm)

Theoretische aanpak maakt dat ONA onvoldoende doorleefd wordt 2/3

Reflectie door professionals

Professionals uiten veelal dezelfde kritiek op ONA als de geïnterviewde inburgeraars. Zij zijn eveneens van mening dat een goede voorbereiding op de Nederlandse arbeidsmarkt vereist dat de informatie ‘doorleefd’ wordt. Professionals zien echter dat de praktijk van ONA anders is. Door marktwerking is het leerproces meer op de achtergrond komen te staan en is de focus meer komen te liggen op slagen voor het ONA-examen en het invullen van het portfolio. De blijvende impact is hierdoor beperkt.

- *“Ik was erg blij met de introductie van ONA. Helaas is het niet goed geïmplementeerd. Door marktwerking is het een commercieel verhaal geworden. In plaats van de inburgeraars goed voor te bereiden, wordt hen vooral voor veel geld stoomcursussen aangeboden waarmee zij binnen korte tijd het ONA examen kunnen behalen.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“ONA wordt vaak gezien als een verplicht nummer door inburgeraars. Dat komt vooral door de setting. Deze is erg examengericht”. (ONA-examinator)*
- *“Het idee is heel mooi, maar in de praktijk werkt het niet goed. Men is te weinig bezig met het proces. Artsen zeggen bijvoorbeeld dat ze verkoper of kapper zijn, puur om dit onderdeel af te kunnen ronden. Hiermee gaat ONA echt het doel voorbij.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Ik vind niet dat we dit over moeten laten aan de markt, de markt is gericht op winst en niet op het behalen van de doelen. Je zou ONA veel meer moeten beleggen bij experts op dit gebied.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*

Om ONA beter te kunnen doorleven zijn veel professionals van mening dat ONA meer geïntegreerd moet worden met Nt2. Op deze manier komt ONA diepgaander aan bod en heeft het meer impact, ook omdat men dan al doende de taal eigen maakt en leert toepassen in een potentiële werkomgeving.

- *“ONA moet meer verweven worden met andere onderdelen van het inburgeringsexamen. Nu is het allemaal erg van elkaar gescheiden en daarmee erg gekunsteld. ONA zou veel meer verweven moeten zijn met spreken, schrijven, lezen en luisteren.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Wij bieden in totaal 10 lessen aan. Het gaat om 1 les per resultaatkaart. Daarnaast richten we 2 lessen in op het oefenen van het eindgesprek. We zouden de praktijk graag meer willen betrekken bij ONA, maar omdat het nog relatief nieuw is, is de lesmethode nog onvoldoende goed uitgebouwd en vaak is er ook te weinig tijd.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Het is jammer dat ONA niet door het hele inburgeringsexamen is ingeburgerd. Taal zou het middel moeten zijn om tot ONA te komen.” (ONA-examinator)*

Resultaten | ONA (vorm)

Theoretische aanpak maakt dat ONA onvoldoende doorleefd wordt 3/3

Reflectie door professionals

Professionals vinden, net als inburgeraars, dat ONA meer moeten worden geïntegreerd met de praktijk.

- *“Het moet nu allemaal heel snel waardoor er te weinig aandacht is voor ONA. Bij de lessen zou je eigenlijk de praktijk moeten betrekken. Op deze manier wordt ONA niet alleen even snel doorlopen, maar halen ze er ook echt iets uit.” (ONA-begeleider)*
- *“Je zou inburgeraars al vanaf het begin in de actieve stand moeten zetten. Bijvoorbeeld door via gemeenten te zorgen voor werkervaringsplekken en stages zodat door inburgeraars het proces ook wordt doorleefd.” (ONA-begeleider)*
- *“Wij proberen ONA te integreren met de praktijk. Maar dit doen we geheel op eigen initiatief en kunnen we ook niet helemaal alleen. De integratie met de praktijk zou verplicht moeten worden als ONA onderdeel zodat iedereen dat gaat doen. Bijvoorbeeld door ONA te koppelen aan meeloopdagen, stages of werkervaringsplekken.” (ONA-begeleider & Nt2-docent)*

Enkele professionals zijn daarnaast kritisch over de ONA begeleiding. Zij vinden over het algemeen dat ONA niet alleen door taaldocenten zou moeten worden gedoceerd, maar dat experts op het gebied van loopbaanontwikkeling betrokken moeten zijn bij de begeleiding.

- *“Arbeidsmarktoriëntatie is een vak op zich. Zo behandelen wij dat ook in Nederland. Je hebt bijvoorbeeld loopbaancoaches en HR specialisten die hiervoor zijn opgeleid. Het is vreemd dat we dit voor inburgeraars alleen laten doen door taalscholen en taaldocenten die helemaal niet thuis zijn in dit vak.” (ONA-begeleider & Nt2-docent)*

Resultaten | ONA (vorm)

Timing te laat voor impact

ONA vaak pas gestart wanneer men al werkt

Vrijwel alle inburgeraars doen ONA aan het einde van het inburgeringsexamen. Dit vanwege het benodigde taalniveau dat nodig is om de opdrachten te kunnen maken en ook vanwege administratieve redenen.

Nadeel van deze timing is dat ONA als minder relevant wordt ervaren. Veel inburgeraars hebben al het sollicitatieproces in Nederland doorlopen of hebben al een baan gevonden wanneer zij starten met ONA.

Reflectie door professionals

Een goede voorbereiding op de Nederlandse arbeidsmarkt vereist veel tijd in de optiek van professionals. Zij zien echter dat ONA vaak aan het einde van het inburgeringsexamen wordt gedaan. Daardoor blijft weinig tijd over voor impact. Ook zij kaarten aan dat dit komt door het benodigde taalniveau voor het maken van ONA opdrachten alsook de administratieve redenen.

- *“ONA wordt pas aan het einde gedaan zodat de DUO-lening wordt behouden. Voor inburgeraars is het ook niet logisch om ONA al aan het begin te doen. Hun Nederlands is dan nog onvoldoende.” (ONA-begeleider & Nt2-docent)*

Wij hebben er weinig aan gehad, maar ik ken wel leuke voorbeelden van inburgeraars die wel veel aan ONA hebben gehad en daar ook een baan mee hebben gevonden. Mensen die zich nog niet eerder georiënteerd hebben op een baan omdat er eerst voor kleine kinderen gezorgd moest worden. Voor hen waren de resultaatkaarten geweldig, want zo kon het sollicitatieproces echt doorlopen worden. (B2, vrouw).

Ik heb vooral het internet gebruikt om mij te oriënteren. Ik werkte al een tijdje en betaalde ook al belasting toen ik aan ONA begon. Waarom moet ik dit dan nog invullen? Ze zouden echt gemakkelijk kunnen nagaan of iemand al werkt en dan vrijstelling kunnen geven. Of wellicht alleen een eindgesprek in plaats van al dat papierwerk. (B1, man).

Ik heb al 3 banen gehad in Nederland en al meerdere keren gesolliciteerd. En dan wordt ik gevraagd mijn naam en email in te vullen op een resultaatkaart? Zo zonde van de tijd al die opdrachten. Het was erg frustrerend. (B2, vrouw).

Resultaten | ONA (vorm)

Eindgesprek positief ervaren, 64 uur minder geschikte vorm 1 / 3

Directe feedback en lange wachttijden verdienen aandacht

Het examen wordt door de meeste inburgeraars gedaan in de vorm van een eindgesprek. Dit eindgesprek wordt als (zeer) positief ervaren. Deze vorm komt het meest in de buurt van wat inburgeraars zouden willen van ONA: interactie, persoonlijk contact, kans om te laten zien wat je kan, oefenen van een sollicitatiegesprek en in contact zijn met Nederlanders.

Inburgeraars benoemen echter ook punten van kritiek:

- Er is weinig directe feedback. Vooral als men zakt, wordt er geen kans geboden om te verbeteren.
- Er zijn lange wachttijden voor het inplannen van een eindgesprek. Dit veroorzaakt tijdsdruk en daarmee stress. Men is bang niet op te tijd te slagen als een herkansing nodig is.
- De 64-uurs mogelijkheid wordt door deze inburgeraars als fraudegevoelig gezien.

Ik moest 12 weken wachten op een nieuw examen. We hebben maar 3 jaar om alles te halen. Dan kan het niet zo zijn dat ze ons zo lang laten wachten. (B1, man)

Als ik niet slaag dan weet ik gewoon niet waarom. Dan doe ik ONA nog een keer, maar ik heb geen idee wat ik anders moet doen. Je gaat gewoon opnieuw en hoopt dat het nu wel lukt. (B2, vrouw)

Resultaten | ONA (vorm)

Eindgesprek positief ervaren, 64 uur minder geschikte vorm 2/3

Reflectie door professionals

Professionals zijn ook positief over het ONA examen in de vorm van een eindgesprek. Zij zijn vooral te spreken over de gestandaardiseerde vorm van het eindgesprek in combinatie met het portfolio. Deze vorm wordt ook beschouwd als een valide vorm: het meet wat het dient te meten. Het besteden van aandacht aan objectief examineren door het hanteren van twee examinatoren voor het eindgesprek past daar goed bij. Op deze manier wordt elke inburgeraar zoveel mogelijk gelijk behandeld.

- *“Het eindgesprek is een hele plezierige vorm van examineren. Dit komt door de structuur in combinatie met de ruimte die wordt gegeven om een verhaal te vertellen. Met het gesprek heb je de essentie te pakken. Waar staat men nu? Wat gaat goed en waar liggen de drempels? Je haalt er goed uit wat de inburgeraar eigenlijk weet.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Ik vind het een heel mooi examen. Er is ook voldoende ruimte voor extra vragen en doorvragen. Dat hoeft echt niet meer te zijn.” (ONA-examinator)*
- *“Het is een hele mooie gestructureerde vorm!” (ONA-begeleider)*

Enkele examinatoren ervaren te weinig ruimte voor eigen inbreng tijdens het eindgesprek. Zij vinden dat inburgeraars te weinig ruimte krijgen om thema's of onderwerpen in te brengen die zijzelf belangrijk achten of als relevant beschouwen voor hun vak. Zelf missen zij vaak de mogelijkheid directe persoonlijke feedback te geven wanneer inburgeraars slagen of zakken voor het examen.

- *“Het is nu te gestandaardiseerd. Natuurlijk is het fijn om houvast te hebben, alleen is er nu weinig ruimte voor eigen inbreng. Je zou inburgeraars zelf een aantal kaarten kunnen laten uitkiezen en ons meer ruimte kunnen geven om vragen te stellen.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Ik mis dat er geen interactie mogelijkheden zijn. Het gesprek is meer een ‘afrekening’ en daarna klaar.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Zij mogen nu wel een feedbackbrief opvragen, maar het mag niet direct en persoonlijk. Daar krijgen we veel klachten over.” (ONA-examinator)*

Resultaten | ONA (vorm)

Eindgesprek positief ervaren, 64 uur minder geschikte vorm 3/3

64 uur ONA cursus als examenvorm gevoelig voor fraude

Het examen in de vorm van een ONA cursus van 64 uur wordt door inburgeraars niet beschouwd als een goede vorm. Inburgeraars zien veel voorbeelden van fraude (zoals het laten invullen van het portfolio door anderen) wanneer een eindgesprek ontbreekt.

Ik vind dat het eindgesprek verplicht moet worden. Je ziet weleens dat inburgeraars het grootste deel van hun portfolio over nemen van anderen en dan slagen voor het examen. Als je met hen een eindgesprek zou houden, zou je er direct achter komen dat zij niet voldoen. (B1, man)

Reflectie door professionals

Het examen in de vorm van een ONA cursus van 64 uur wordt ook door professionals niet beschouwd als een goede vorm. Deze zou te fraudegevoelig zijn omdat in principe iedereen het portfolio kan invullen. Een eindgesprek wordt gezien als onontbeerlijk.

- *“De huidige keuze tussen 64 uur en een eindgesprek is denk ik niet ideaal. Dit was ook niet zo bedoeld, maar meer ontstaan vanwege capaciteitsgebrek. Er waren onvoldoende ONA examinatoren om met alle inburgeraars een eindgesprek te voeren.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“64 uur is denk ik niet de goede manier. Inburgeraars doorlopen ONA dan alleen. Er is dan weinig sprake van motivatie. Ze hoeven bijna geen bewijs meer te leveren dat ze iets hebben opgestoken van ONA. Ik vind dat ONA in deze examenvorm veel te vrijblijvend is. Mocht je er een voorwaarde aan stellen, bijvoorbeeld dat men al een goede baan heeft in Nederland, dan is het misschien prima. Maar je kan deze vorm niet zomaar aan iedereen aanbieden.” (ONA-begeleider)*
- *“Het 64-uurs examen vindt ik heel lastig. Hoe controleer je dat? We hebben daar helemaal geen zicht op. Naar mijn idee is er sprake van veel gesjoemel en een foute insteek door marktwerking. Het is nu te fraudegevoelig. Daar moet meer controle op.” (ONA-begeleider, ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“64 uur is te gevoelig voor fraude. Je zou deze niet als losstaand examen moeten hanteren. Koppel deze bijvoorbeeld aan verplicht vrijwilligerswerk of bied deze optie alleen aan als men al een goede baan heeft.” (ONA-begeleider)*

Resultaten | ONA (effect)

Effect op zelfredzaamheid, maar impact beperkt 1/2

Op praktisch niveau wordt de rugzak door ONA verder gevuld

Volgens inburgeraars levert ONA concreet het volgende op:

- Een Nederlands CV en een motivatie- en/of sollicitatiebrief welke mogelijk omgezet kan worden voor toekomstige sollicitaties.
- Een beeld van hoe de sollicitatieprocedure in Nederland verloopt.

ONA alleen is echter nog onvoldoende om een baan te vinden

ONA voldoet vooral niet aan de verwachtingen van inburgeraars (te kunnen werken op hetzelfde niveau als in het herkomstland). Dit komt door:

- Taal en een te lage woordenschat, dit vormt de belangrijkste barrière voor het vinden van passend werk.
- Het ontbreekt vaak nog steeds aan een netwerk om ergens 'binnen te komen'.
- Het ontbreekt vaak nog aan concrete praktijkervaring in Nederland. Men maakt daardoor minder kans op een baan.

ONA geeft wel een beeld van hoe de arbeidsmarkt in Nederland werkt. En als je dat nog niet hebt, hou je er ook een CV en sollicitatiebrief aan over. (B2, man)

Ik ben in mijn land arts geweest, maar door de taal kom ik er niet doorheen. Ik heb zelfs als huisarts assistent gesolliciteerd, maar daarvoor heb je weer andere papieren nodig. Ik wil echt heel graag werken, maar dat is echt moeilijk zonder ervaring in Nederland. (B1, vrouw)

Je leert dat je een netwerk nodig hebt. Maar als je hier komt ken je nog helemaal niemand. Dat is heel lastig. (B2, man)

Ik was accountant, maar tot nu krijg ik geen werk in Nederland. Ik heb een aantal keer gesolliciteerd, maar wordt steeds afgewezen op mijn taal. Daardoor maak je geen kans. (B1, vrouw)

Ik ben bedrijfskundige. Maar hier kom ik niet aan een baan vanwege de taal. Nu ben ik cursussen aan het doen om mijn taal te verbeteren. Hopelijk lukt het dan. (B2, man)

Ik heb alle diploma's, maar iedereen in Nederland wil dat ik ervaring heb voordat ze mij aannemen. Je moet toch ergens starten/ Daar is weinig begrip voor. (B1, vrouw)

Resultaten | ONA (vorm)

Effect op zelfredzaamheid, maar impact beperkt 2/2

Reflectie door professionals

In de huidige vorm hebben professionals het idee dat een mogelijk effect vooral wordt gerealiseerd onder inburgeraars die sterk gemotiveerd zijn om alles uit ONA te halen. Deze motivatie zien ze vooral bij inburgeraars die zich nog moeten oriënteren op de arbeidsmarkt. De meeste inburgeraars op B1 of B2 niveau zijn echter al zeer zelfredzaam in de optiek van professionals. Voor deze groep zou vrijstelling van ONA gepast kunnen zijn.

- *“Als het goed gaat dat kan ONA wel iets opleveren. Dan moet je ONA als inburgeraar heel erg serieus nemen. Het vereist een zekere motivatie en zelfredzaamheid. En het moet natuurlijk ook relevant zijn. Als je al werkt dan is de motivatie al snel erg laag.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Ik ken een aantal voorbeelden van inburgeraars die door ONA echt een baan hebben gevonden. Dit zie je echter niet per se onder de B1- en B2-inburgeraars. Het gaat vooral om mensen op A2-niveau die zich niet eerder hebben georiënteerd, maar wel voldoende gemotiveerd zijn om een baan te vinden.” (ONA-begeleider & Nt2-docent)*
- *“De inburgeraars die ik zie op B1- en B2-niveau hebben bijna altijd al werk gevonden. Zij zijn zelf erg goed in staat om zich zelfstandig te oriënteren op de Nederlandse arbeidsmarkt. Het is onder deze groep meer een check, dan dat het veel effect heeft.” (ONA-examinator)*
- *“Inburgeraars op B1- en B2-niveau hebben al een opleiding op het oog, volgen de opleiding al of werken zelfs al. De vraag is of ONA voor hen nog iets toevoegt. Dat betwijfel ik eerlijk gezegd.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“Inburgeraars die zich op hoger niveau kunnen uitdrukken, hoger opgeleid zijn en al een goede baan hebben zou je eigenlijk gewoon moeten vrijstellen van ONA. Deze inburgeraars zijn veel te vinden onder de B1- en B2-groep.” (ONA-examinator)*
- *“ONA kan voor iedereen relevant zijn, behalve voor mensen die al succesvol werken. Die zie je vooral onder de groep die de taal beheerst op B1- of B2-niveau.” (ONA-examinator & Nt2-docent)*
- *“De meerwaarde van ONA is in de huidige vorm beperkt. Misschien relevant voor inburgeraars die zich nog niet eerder hebben georiënteerd. Maar niet voor deze groep. Zij weten vaak al wat ze willen en hebben daar al naartoe gewerkt. De groepen die al een goede arbeidspositie hebben zou je echt moeten uitsluiten van ONA.” (ONA-begeleider & Nt2-docent)*

The image features a top-down view of various art supplies on a light-colored surface. In the upper left, there are several watercolor swatches on small pieces of paper, showing shades of green, purple, and grey. Below these, a group of writing instruments is arranged, including two blue pens, two pencils, and a light blue pencil. To the left of the pens, three silver paper clips are scattered. In the lower left, a single copper paper clip is visible. At the bottom center, there are more watercolor swatches, one of which is decorated with gold leaf. A large, semi-transparent teal rectangle is overlaid on the left side of the image, containing the text 'H5 Bijlage' in white.

H5 Bijlage

Bijlage

Geanonimiseerde deelnemerslijst inburgeraars 25 april 2019 (Amsterdam)

B2 niveau, vrouwen	Type migrant	M/V	Lft	Huidig beroep	Beroep in herkomstland	Opleiding in herkomstland	Land van herkomst
16:00-18:00 uur	Asielmigrant	V	46	Huisvrouw	Docent Engels	HBO	Syrië
	Gezinsmigrant	V	38	Office manager	Technisch manager	WO	Zuid Afrika
	Gezinsmigrant	V	27	Civiel ingenieur	Civiel ingenieur	WO	Venezuela
	Asielmigrant	V	33	Vrijwilliger	Accountant	WO	Syrië
	Asielmigrant	V	29	Student	Student	MBO	Afghanistan
	Asielmigrant	V	21	Horeca medewerkster/student	Student	Havo 4	Syrië
	Gezinsmigrant	V	33	Ontwerper	Ontwerper	HBO	Nieuw zeeland
B1 niveau, mannen	Type migrant	M/V	Lft	Huidig beroep	Beroep in herkomstland	Opleiding in herkomstland	Land van herkomst
18:30-20:30 uur	Asielmigrant	M	42	ICT'er	ICT'er	HBO	Syrië
	Asielmigrant	M	45	Horecamedewerker	Ingenieur	WO	Syrië
	Asielmigrant	M	23	Verslaggever / student	Student	WO	Syrië
	Asielmigrant	M	28	Student	Verkoper	WO	Syrië
	Gezinsmigrant	M	54	Vrachtwagenchauffeur	Vrachtwagenchauffeur	MBO	Zambia
	Gezinsmigrant	M	33	ICT'er	ICT'er	HBO	Angola
	Gezinsmigrant	M	33	Ingenieur	Wegenbouw	WO	Marokko
	Gezinsmigrant	M	46	Werkzoekend	Systeemmanager	HBO	Syrië

Bijlage

Geanonimiseerde deelnemerslijst inburgeraars 2 mei 2019 (Rotterdam)

B1 niveau, vrouwen	Type migrant	M/V	Lft	Huidig beroep	Beroep in herkomstland	Opleiding herkomstland	Land van herkomst
16:00-18:00 uur	Asielmigrant	V	30	Huisvrouw	Huisvrouw	WO	Syrië
	Gezinsmigrant	V	52	Huisvrouw	Docent	WO	Sovjetunie
	Gezinsmigrant	V	36	Huisvrouw	Planner airport	HBO	Iran
	Asielmigrant	V	33	Vrijwilligerswerk	Overblijf moeder	MBO	Syrië
	Gezinsmigrant	V	35	Monteur	Supervisor	HBO	Filipijnen
	Asielmigrant	V	25	Huisvrouw	Student	WO	Syrië
	Gezinsmigrant	V	35	Huisvrouw	Arts	WO	Indonesië
	Asielmigrant	V	23	Horeca medewerkster	Student	HBO	Syrië
B2 niveau, mannen	Type migrant	M/V	Lft	Huidig beroep	Beroep in herkomstland	Opleiding herkomstland	Land van herkomst
18:30-20:30 uur	Asielmigrant	M	29	Loopbaancoach	Student	WO	Syrië
	Asielmigrant	M	33	Inburgingsconculent	Docent	WO	Syrië
	Asielmigrant	M	23	Vrijwilliger	Student	WO	Syrië
	Asielmigrant	M	30	Verkoper	Student	HBO	Syrië
	Gezinsmigrant	M	27	Zorgbegeleider	Kinderbescherming	HBO	Nepal
	Gezinsmigrant	M	42	Docent	Docent	WO	Senegal
	Gezinsmigrant	M	33	Administratief medewerker	Bankmedewerker	WO	Peru
	Gezinsmigrant	M	40	ICT'er	ICT'er	HBO	Ethiopië

MWM2

Juni 2019

Ikrame Azaaj | i.azaaj@mwm2.nl
Marjolein Eigenfeld | m.eigenfeld@mwm2.nl

